

LITERATURA INFANTIL I JUVENIL

Estímuls paral·lels

ANDREU SOTORRA

www.andreusotorra.com

Gabriela Rubio, *La bruixa Tibúrcia*. Il·lustracions de l'autora. Col·lecció *El Vaixell de Vapor*. Editorial Cruïlla. Barcelona, 2002. A partir de 7 anys.

Montserrat Mas, *Contes d'anar i tornar*. Il·lustracions de Riki. Editorial Meteora. Barcelona, 2002. A partir de 7 anys.

Hi ha recorreguts de segons quins contes que cal destacar perquè indiquen una situació editorial, si més no, estranya. Gabriela Rubio (*Las Palmas*, 1966) és una autora establerta a Catalunya, malgrat la seva ascendència canària, amb una extensa obra il·lustrada (només esmentaré una de les més recents, la que ha posat imatges a la sèrie de la formiga Piga, d'Emili Teixidor), i amb

Ens trobem davant d'un conte breu que em sembla que Gabriela Rubio ha il·lustrat pensant en suport àlbum més que en llibre de butxaca. I això no vol dir que les seves làmines siguin profusament acolorides i sofisticades, ben al contrari, perquè són de traç simple (en l'edició actual, de dos colors, negre i vermell) i de pinzellades que insinuen el personatge, l'objecte, el paisatge o l'animal. Són pinzellades molt diferents de les que ha utilitzat per il·lustrar, per exemple, un dels llibres més recents que trobo d'ella, el que citava abans de la sèrie de la Piga Teixidora (amb permís de l'autor), *La volta al món de la formiga Piga*, en què trobem làmines detallades, axinesades, gairebé escultòriques i pròpies de dibuix perfeccionista.

A *La bruixa Tibúrcia*, el conte té una moralitat amagada i ben resolta: la metàfora del creixement personal, reprimat per culpa de la bruixa protagonista, una mena de mainadera, que fa que les criatures se sentin com a puces. Conte d'autora, doncs, de cambra, d'aquells que respiren unitat perquè parteixen d'una mateixa mà, tant pel que fa al text com a les il·lustracions.

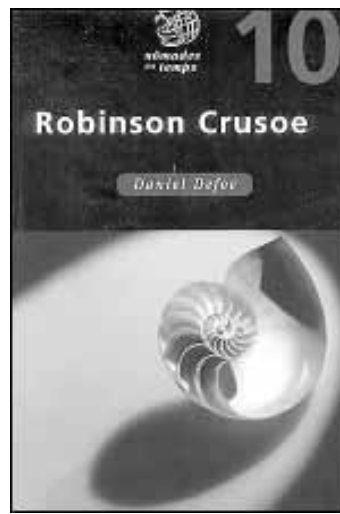
EN SUPORT ÀLBUM

I un altre recull, aquest en suport àlbum, i que obre una línia a Meteora, serveix per posar sobre el paper cuixé les primeres il·lustracions per a infants que fa Riki (Barcelona, 1978), un autor que ha tingut fins ara una activitat centrada més en diferents suports audiovisuals més que no pas en llibre il·lustrat. Les làmines de Riki donen vida amb imatges als contes de Montserrat Mas (Granollers), guanyadora del premi Lola Anglada Vila de Tiana. Set contes que puen en els valors de la societat amb un estil gairebé d'història oral i amb invocacions tradicionals de cantarella inicial com "Hi havia una vegada..." o final com "Catacric, catacric, aquest conte s'ha acabat".

Les il·lustracions de Riki són de tons càlids i pastosos que obliguen el lector a fer una bona ullada a les làmines abans d'encetar la lectura, cosa que demostra també que compleixen una de les seves funcions: animar a la lectura primerenca amb estímuls paral·lels, que no són mai sobrats.

Mary Shelley, *Frankenstein*. Traducció de Beatriu Cajal. Apèndix de Teresa Colomer. Alfabet il·lustrat de Mabel Pièrola. Col·lecció *Nòmades del Temps*. Editorial Edebé. Barcelona, 2002. A partir de 14 anys.

Daniel Defoe, *Robinson Crusoe*. Traducció d'Imma Baldocchi. Apèndix d'Enric Cassany. Alfabet il·lustrat de Mabel Pièrola. Col·lecció *Nòmades del Temps*. Editorial Edebé. Barcelona, 2002. A partir de 14 anys.

Lewis Wallace, *Ben-Hur*. Traducció d'Àlex Gambau. Apèndix de Teresa Colomer. Alfabet il·lustrat de Mabel Pièrola. Col·lecció *Nòmades del Temps*. Editorial Edebé. Barcelona, 2002. A partir de 14 anys.

Nova versió en català del clàssic del terror en un moment en què la figura de Frankenstein ha tocat sostre en tots els àmbits. L'editorial fa referència en presentar-la a la situació actual d'experiències en els descobriments científics i dels avenços més recents en el camp de la biologia.

Dins la sèrie d'aventures de la col·lecció *Nòmades del Temps* es presenta aquest nou Robinson Crusoe per retrobar una vegada més el mite de l'home sol que ha de sobreviure amb el seu esforç en lluita constant amb el seu voltant, per enfrontar-se amb ell mateix. Una reflexió constant sobre la civilització.

Des del desert a les catacumbes, passant per Roma i Judea, les galeries romanes, i tota la història que s'escola darrere de *Ben-Hur*, el clàssic presentat ara enfronta el lector a més de 600 pàgines que tenen el repte de fer oblidar l'adaptació cinematogràfica del 1959, protagonitzada per Charlton Heston.

Il·lustració de Riki

premis d'il·lustració que avalen la seva trajectòria com el Lazarillo (1993), una menció especial del desaparegut Catalunya (1994) i l'Apelles Mestres (1999).

Doncs, bé, resulta que *La bruixa Tibúrcia* original seu pel que fa també al text malgrat que Rubio és més coneguda com a il·lustradora, va ser publicat originàriament en francès (*Pestifère, la sorcière*), a Seuil Jeunesse, de París. I em sembla indicatiu, deia, d'una situació editorial estranya perquè no és la primera vegada que passa que un autor hagi situat la seva obra primer a fora que aquí, i parlo, bàsicament, d'autors que es dediquen principalment a la il·lustració. No sé si Gabriela Rubio va anar amb el seu conte sota el braç primer a París, i li va sortir bé, o si va anar a París farta de rebre negatives d'editorials de casa. Sigui com sigui, és irònic que calgui adquirir els drets de traducció (suposo que ha anat així) del francès al català.

JOE SACCO / PLANETA

Palestina

JOSEP GÁLVEZ

CÒMIC

Joe Sacco, *Palestina*. Planeta. Barcelona, 2002.

Tot i que aquí vam conèixer l'obra del nord-americà Joe Sacco amb *Gorazde*, *Palestina* és anterior. Aquest àlbum va ser publicat originàriament als Estats Units entre el 1993 i el 1995, en format de sis *comic-books*, i amb ell l'autor obre un nou espai per a la historieta reportatge.

Tal com el seu títol indica, el tema de la investigació periodística de Sacco és el conflicte entre palestins i israelians. Malgrat els deu anys transcorreguts, la ficció-realitat es desenvolupa dins de la primera Intifada, a l'hivern del 1991-1992. El fet d'estar molt lligada a la realitat social i al moment que intenta reflectir, és una obra molt actual, tant per la permanència del conflicte com per la seva potencialitat testimonial. Molts dels noms que encapçal·len els capítols: *Nablús, Hebrón, Ramalá*, etcètera, encara són notícia i les veus i actituds que

recullen les vinyetes reflecteixen, malauradament, problemes no superats.

Tot i que el gruix de les entrevistes i dels testimonis recollits pertanyen al bàndol palestí, el tractament de la informació no està manipulat i davant del lector apareix un cúmul de situacions allunyades tant de la imparcialitat asèptica com de l'alineació partidista. És un recull exhaustiu de testimonis, que exposa l'abisme de greuges, dolor i frustració d'una banda i la malfiança de l'altre costat d'aquest conflicte. No hi ha propostes, ni alternatives o apropaments teòrics, només la representació gràfica d'una part de la humanitat que pateix un conflicte enverinat amb dosis extremes d'odi i de por; una representació solidària amb el dolor i la confusió.